

Girişimciliğin Küçük(Mikro) ve Orta lekli İşletme Sahipleri zerine Etkisi¹

Nesibe ŐENTRK², Őermin ŐENTURAN³

zet

Günümüzde yoğun olan ilişkiler ağı, sürekli olarak yaşanan değişimler ve bu değişimlere ayak uydurma gerekliliği küreselleşmenin önemini ortaya koymaktadır. Bu manada ülkelerin en etkin varlıklarının işletmeler olduğu düşünüldüğünde takip edilmesi gereken birden fazla duruma karşılaşmak mümkündür. Nitekim küresel manada meydana gelebilecek gerek sosyal gerek politik gerekse ekonomik anlamdaki herhangi bir durum bütün ülkeler için kaçınılmaz bir etkilenme alanı meydana getirecektir. Eski anlamından çok uzaklaşarak bugün dünya ekonomisini ayakta tutan bir öneme sahip en değerli varlıklar işletmelerdir. Özellikle kk(mikro) ve orta ölçekli işletmelerin ülkelerin ekonomik varlığı ve dengesinin sağlanmasındaki etkin rolü onları daha yakından tanıma gerekliliğini doğurmuştur. Bu çalışmanın amacı kk(mikro) ve orta ölçekli işletme(KOBİ) sahiplerini girişimcilik süreci hakkında tespitler yaparak elde edilen tespitleri değerlendirmektir. Bu sebeple yukarıda belirtilen durumlar dahilinde; kk(mikro) ve orta ölçekli işletmeler ve girişimcilik kavramlarının literatür incelemesi ile birlikte; tanım kavram ve kapsamı aıklanmaya alışılmıştır. Kk(mikro) ve orta ölçekli işletme sahibi olan toplam 100 işletme ve işletme sahibine bir anket alışması uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Kobiler

Abstract

Today dense network of relations, changes that took place and reveals the importance of continuously adapting to the changing requirements of globalization. This means that businesses in the country that must be followed when considering the most effective being possible to encounter multiple stops. Indeed, global sense of social need that might occur should the political and economic situation in any sense inevitable for all countries affected area will bring about. The most valuable assets a very important holding standing away from the old sense of the world economy today are businesses. Especially small (micro) and medium-sized enterprises active role in ensuring the economic existence and stability of countries has led to the necessity to recognize them more closely. The aim of this study was small (micro) and medium-sized enterprises (SMEs) have to evaluate the findings obtained by making determinations about the entrepreneurship process. Therefore, within the above-mentioned conditions; small (micro) and medium-sized businesses, along with a literature review of the concept of entrepreneurship; It tried to explain the concept and scope of the definition. Small (micro) and medium-sized business owners with a total of 100 enterprises and enterprises with a survey was administered.

Keywords: Entrepreneurship, SME

1 Bu Bildiri Nesibe Őentürk'n Yüksek Lisans tezinden hazırlanmıştır.

2 Beykent Üniversitesi, PhD ğrencisi, nesibesenturkk@gmail.com

3 Prof. Dr. Bülent Ecevit niversitesi, senturansermin@gmail.com

GİRİŞ

KOBİ'ler geçmiş süreçlerden günümüze kadar olan dönemde; ülkelerin ekonomik istikrarında ticari faaliyetlere sahip değerli varlıklar olmuştur. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin bugünkü anlamına kavuşmasında birçok zaman diliminden geçmesi ve bu zaman dilimleri içerisinde şekillenmesinin çok büyük önemi vardır.

Ekonomi düşünürü olan İngiliz bilimci E.F. Schumacher yazmış olduğu 'Küçük Güzeldir' eserinde; KOBİ'lere farklı perspektiflerden bakmamızda bir sav oluşturmuştur (Tomur 2004, 1). Schumacher bugünkü dünya insanının isteklerinde küçük işletmelerin yerini şöyle ifade etmektedir; fiyat bakımından herkese ulaşılabilir olması sebebiyle bu işletmelerin cazip olduğunu ve kişilerin doğalarına uygunluğundan ötürü becerilerinde, üretimlerinde, tekniklerinde ve yöntemlerinde küçük işletmelerin önemli ölçüde ihtiyaç yaratan varlıklar olduğu şeklindedir (Schumacher 2010, 21).

Avrupa Birliği (AB)'ne mensup ülkeler ve bu ülkelerde mevcut olan çeşitli sektörler ile bu sektörlerdeki ayırt edici özellikler; çalışanların sayısı doğrultusunda sektör ve ülkeler bazında bazı ayırt edici KOBİ tanımına sahip olmayı önermekte ve bunu şöyle ifade etmektedir (Karabulut, Ersungur ve Kızıltan 2005, 327) ;

“10-49 kişi aralığında çalışanı olan işletmeler; küçük işletmeler,

50-249 kişi aralığında çalışanı olan işletmeler; orta boy işletmeler”.

Bu oranlar genel bir kanı yaratmak için var olmakla birlikte bugün kendi ülkemizde KOBİ'lerin bu başlıklara sahip olmasını sağlayacak sayısal aralıklar bu ifadeden farklı olacaktır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun tanımına göre; çalışanlar sayılarına göre 1-19, 20-49, 50-99, 100-249, 250+ olarak gruplandırılmış olup çalışan sayısı 250'den az teşebbüsler KOBİ olarak tanımlanmıştır (www.tuik.gov.tr).

1.1. KOBİ'lerin Özellikleri

KOBİ'ler ele alınırken önemli olan diğer unsurlar; ölçülebilen (nicel) özellikler ve ölçülemeyen (nitel) özelliklerin bütünüyle değerlendirilmesidir. Ölçülebilen özellikler kadar ölçülemeyen özellikler de aynı öneme sahip olup; işletmeyi bu çoklu yönleriyle tanımlayıp kendilerini var eden işletmelerin sahipleri girişimci kişilikler bu işletmelerin varlığının temeli olacaktır (Müftüoğlu 1998, 141).

1.1.1.KOBİ'lerin Nicel Özellikleri

KOBİ'ler açıklanırken nicel başka bir ifadeyle teknik olarak adlandırılan özellikler en tercih edilen unsurlar olarak görülmektedir.

İşletme büyüklüğünün belirlenmesinde kullanılan nicel ölçütler (Uçkun 2009, 122); İşletmelerin pazar payı, işletmelerin sahip olduğu üretim kapasiteleri, işletmede çalışan personel sayısı, teknik olarak sahip olunan makine sayısı, kullanılabilir alanlar ve hacimler, işletmede sabit olunan varlıkların değeri, satışların tutarı, katma değer, makine parkı ve değeri gibidir”.

KOBİ'ler için yapılan nicel tanımlamalarla devletten alınacak teşvik ve bu teşviklerin özellikleri belirlenecektir. Bu noktada ülkelerin işletmeleri yansız olarak değerlendirebilirliğinde nicel özelliklerden faydalanması işletmelerin eşit koşullarda değerlendirilmesi açısından önem arz eder.

1.1.2. KOBİ'lerin Nitel Özellikleri

KOBİ'ler tanımlanmaya çalışılırken nicel özellikler mutlak önemli paya sahip olacak fakat yeterli olmayacaktır. Kapsamlı bir tanımlama çalışmasının ele alınmasında bu işletmelerin nitel özelliklerini bilmek tamamlayıcı bir unsur olacaktır.

KOBİ'lerin nitelik yönünden değerlendirme kriterleri şu şekilde sıralanabilir (Özgül 2005, 2-3);

- “İşletmedeki hedef olan pazarın kapsadığı alan,
- İşletmenin sahibi ve işletmenin kendi yapısının özdeşleşme seviyesi,
- İşletme yönetiminin ilkelerinin ve tekniklerinin uygulanabilirlik seviyesi,
- İşletmenin sahipleri olan şahısların işletmede reel çalışması,
- İşletmenin yönetim şekillerinin bireysellik derecesi,
- İşçi ve işveren arasında kurulan ilişkilerin yakınlığı,
- İşletme içi iş bölümünün ve uzmanlaşma eğilimlerinin düzeyi,
- Sermayenin kısıtlı olması,
- Sermaye piyasalarına katılma düzeyi,
- Kaynak olan Finansmanların ulaşabildiği genişlik”.

Gelişme düzeyinde önde giden ve henüz bu düzeyi yakalamaya çalışan ülkelerin kalkınmışlıkları, sosyal, politik, ekonomik ve coğrafi özellikleri birbirinden farklı olsa dahi; işletmelerin sayısı, istihdamları, yatırımları ve ortak yönlerinin ortaya çıkmasında; KOBİ'lerin ülke ekonomisinde sahip olduğu alan ve toplumun istikrarında yön veren olması rol oynayacaktır (Yalım 1987, 27).

1.2. Dünyada KOBİ'ler

Günümüz dünyasında hala önemini yitirmeyen en önemli kaynak insan ve insan gücü olduğundan; meydana gelen yenilik ve değişim sürecinden ilk önce etkilenecek yine bu insan gücü ve bu güç ile varlığını sürdüren ekonomik güç sağlayıcı işletmelerdir. KOBİ'lerin esnek olan yapısı ile ekonomide meydana gelen olumsuzluklar KOBİ ve çalışanlarının bu olumsuzluklardan doğan değişime daha çabuk adapte olmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle bakıldığında ekonomide istihdam oluşturmak ve rekabet ortamına uyum sağlamada KOBİ'lerin rolü giderek artmıştır (İraz 2008, 227).

KOBİ'lerin dünya ekonomisinde yer edinirliliği ve etkileri sayısal karşılaştırmalar ile daha elle tutulur kanılara ulaşmayı sağlayacaktır.

Toplam istihdam içerisinde KOBİ'lerde çalışan işçi sayısı (Karabıçak, Altuntepe 2001, 365);

“Japonya’da toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %81

Batı Almanya’da toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %64

ABD’de toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %54

Şili’de toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %51.6

Kanada’da toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %42

Tayland’da toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %40

Avrupa Birliği’nde toplam istihdam içinde KOBİ’lerde çalışan işçilerin oranı; %62,4”.

Küçük ve orta işletmeler varlığını sürdürmekte olan bütün kuruluşların içinde yer edindiği pay, istihdama katkı ve sağladığı katma değerler çeşitli ülkeler için işletmemeler hakkında değerlendirme yapmanın ölçütleridir. Buradan yola çıkıldığında dünyadaki bazı KOBİ'lerin güncel dağılımlarını tablo yardımıyla daha net gözlemleyebiliriz.

Tablo 1. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin Küçük ve Orta İşletme Bilgileri

Ülke	Yıl	Kobi Sayısı	İstihdam	GSKD
AB28	2013	21,571 Milyon	88,844	3.667
ABD	2011	18,2 Milyon	48,7	3.300
Brezilya	2011	4,2 Milyon	23,3	600
Hindistan	2011	24,5 Milyon	73	-
İsrail	2011	370 Bin	1,2	45
Japonya	2012	3,9 Milyon	33,5	-
Norveç	2013	282 Bin	1	156,2
Rusya	2011	1,7 Milyon	11,4	700

Kaynak: KOSGEB, 2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı, 2015, s.40

KOBİ'lerin Türkiye için olduğu gibi Avrupa ve Avrupa ekonomisi açısından da vazgeçilmez unsur olma özelliğini taşıdığı göz önünde bulundurulduğunda Tablo 1'deki verilerin de desteğiyle bir takım analizler yapmak mümkün olacaktır. Buna göre 88,844 çalışanı iş yaşamına katan AB28 ülkelerinin 2013 yılında 21,571 Milyon KOBİ faaliyetine rastlanmaktadır. Bunun sonucunda da 3.667 Trilyon katma değere ulaşmıştır. Değerlerin analiz edilmesi ülke, yıl, KOBİ sayısı, istihdam ve katma değere göre sınıflandırılmıştır. Analizden de görüldüğü üzere AB28'in faaliyette olan KOBİ'leri ülkemizden yaklaşık olarak 7 kat daha fazla olup çalışan istihdam oranı da ülkemizin yaklaşık olarak 9 katına denk gelmektedir.

Avrupa Birliği ve diğer dünya ülkelerinde KOBİ'lerin ölçek olarak dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. AB ve Seçilmiş Diğer Bazı Ülkelere İlişkin Küçük ve Orta İşletme Ölçek Dağılımları

ÜLKE	YIL	MİKRO	KÜÇÜK	ORTA
AB28	2013	92,6	6,4	1,0
ABD	2011	95,4	3,8	0,8
İsrail	2012	86,0	10,8	3,2
Kore	2010	96,5	3,3	0,2
Norveç	2010	81,6	16,1	2,3
Rusya	2012	95,8	3,9	0,3

Kaynak: KOSGEB, 2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı, 2015, s.40

Bu veriler doğrultusunda gelişmiş ülkelerin ölçek dağılımlarında KOBİ'lerin oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmelere ek olarak göz önünde bulundurulması gereken en önemli husus KOBİ'lerin tanımsal temelde ülkeden ülkeye değişiklik göstermesidir.

1.3. Türkiye'de KOBİ'ler

Türkiye'de KOBİ tanımı Bakanlar Kurulu tarafınca 2005 yılında 9617 sayılı karar ile kabul edilmiş ve 'Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Sınıflandırılması ve Nitelikleri Hakkında Yönetmelik' resmi gazetelerde 18 Kasım 2005 tarihi ile yayımlanıp bu tarihten altı ay sonra yürürlüğe girmiştir (Erol 2010, 171).

Yönetmelik çerçevesinde KOBİ'ler bu yönetmeliğin 4. Maddesi gereğince şu şekilde tanımlanmaktadır (29 Aralık 2005 tarih ve 26038 Sayılı Resmî Gazete);

Mikro İşletme: Yıllık olarak elde ettiği hasılatı ya da mali olarak sahip olduğu bilançosunda görülen rakam 1 milyon TL'yi aşmayan ve yıllık olarak 10 kişiden az çalışan istihdam eden oldukça küçük işletmelerdir.

Küçük İşletme: Net olan satış miktarı ve sahip olduğu mali bilançoda gözüken rakam 5milyon TL'yi aşmayan, 50 kişiden az yıllık çalışan gücüne sahip işletmelerin sahip olduğu vasıftır.

Orta İşletme: Bu işletmeler yıllık iş gücüne katılan sayısı olarak 250'den az çalışan barındıran bununla birlikte 1 yıllık hasılatı ya da bilançosu 25 milyon TL'yi aşmayan işletmelerdir”.

04.11.2012 tarih ve 790 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile KOBİ tanımı revize edilmiştir (<http://www.kobi.org.tr/>). Bu tanıma göre, KOBİ’ler Tablo 3’de sınıflandırılmaktadır.

Tablo 3. Türkiye’de KOBİ’lerin Kriterlere Göre Ayırımı

Kriter / KOBİ	Mikro	Küçük	Orta
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hâsılatı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL

Kaynak: Kobi Bilgi Sitesi, TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği “Türkiye’de KOBİ Tanımı (<http://www.kobi.org.tr/>)

KOBİ’ler sahip olduğu bu tanımların yanında ülkemizde bulunan ve onların gelişmesi, varlığını sürdürmesi için çeşitli maddi ya da manevi imkânlar tanıyan kuruluşlarca da çeşitli vasıflarla tanımlanabilmektedir. İşletmelerin sahip oldukları işletme yapısına ve sundukları hizmetler çerçevesinde meydana gelen tanımlar aşağıda bulunan tablodaki gibidir (Ertan 2010, 9-10):

Tablo 4. Türkiye’de Kullanılan KOBİ’ Tanımları

Kuruluş	Kriterler	Mikro	Küçük	Orta	Tanım Kapsamı
KOSGEB	İşçi	-	1-50	51-150	İmalat Sanayi
	Yatırım	-	-	-	
Halkbank	İşçi	-	-	1-250	İmalat, Sanayi, Turizm, Yazılım
	Yatırım	230.000	230.000	230.000	
Hazine Müsteşarlığı	İşçi	1-9	10-49	50-250	İmalat, Turizm, Eğitim, Sağlık, Yazılım
	Yatırım	350.000	350.000	350.000	
Dış Ticaret Müsteşarlığı	İşçi	-	-	1-200	İmalat Sanayi
	Yatırım	-	-	1.830.000	
EXİMBANK	İşçi	-	-	1-200	İmalat Sanayi
	Yatırım	-	-	-	

Kaynak: Ertan, F., (2010) “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)lere Sağlanan Kamusal Ar-Ge Teşvikleri: Kamusal Ar-Ge Teşviklerinin Kobiler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Bir Anket Çalışması” YYLT, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara, s. 10

Türkiye'nin sanayi yaşamı Avrupa Birliği ülkelerine göre küçük ve orta ölçekli yapıda olup, genel manada Türkiye'de bulunan KOBİ'lerin mevcut bütün firmaların büyük bir yüzdesini kapsamaktadır. KOBİ'lerin 2014 girişim istatistiklerine bakıldığında bu durum net olarak gözlemlenebilir. TÜİK güncel verilerince sanayi ve hizmet sektöründe 2 646 117 girişimin faaliyetine rastlanıp; KOBİ'lerin toplam girişim sayısının %99,8'ini, istihdamın %75,8'ini, maaş ve ücretlerin %54,5'ini, cironun %63,3'ünü, faktör maliyetiyle katma değer (FMKD) %54,2'sini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,2'sini oluşturduğu görülmektedir (.http://www.tuik.gov.tr/).

Tablo 5. Türkiye'deki KOBİ'lerin Sayısal Dağılımı

Ölçek (Kişi)	Girişim Sayısı	Yüzdesi (%)
Sadece İşletme Sahibi	23.762	1,38
1-9	1.633.509	94,94
10-49	53.246	3,09
50-99	5.080	0,3
100-150	1.804	0,1
151-249	1.387	0,08
Toplam	1.718.788	99,89

Kaynak: TÜRKONFED “KOBİ'lerde Finansmana Erişim”, 2009, s.19

2. Girişimcilik Kavramı ve Girişimciliğin Kapsamı

Girişimci kelimesi köken olarak Latince' de bulunan 'itare' kelimesinden türemiştir. Bu kelime İngilizcede giriş anlamına gelen 'enter' yani giriş ve ilk anlamına gelen 'pre' kelime köklerinin birleşmesiyle oluşan 'entrepreneur' yani bir işe girişen ve başlayan kelimesinden gelmiştir (Demirel ve Tilkici 2004, 50).

Girişimcilik; yenilik getirmek, risk almak ve proaktif olmak gibi üç önemli anahtar ögeyi barındırmaktadır (Karadal 2003, 23). Barındırdığı bu üç önemli öge küreselleşen dünya yapısında inovasyon ve yenilikleri girişimcilik için vazgeçilmez kılmaktadır.

Girişimciliğin bir diğer önemli unsuru olan risk almaktır; girişimcinin var olabilmek durumlarında belirleyici görev üstlenmektedir. Nitekim girişimcinin risk almaya yatkın olması başkalarının göremediği çeşitli fırsatlara olumlu bakmayı cesaretlendirici kılar. Girişimcilikteki risk alma faaliyeti yalnızca ekonomik yönüyle değil sosyal yönüyle de var olan bir değerdir. Bu yönüyle de girişimcilik sosyoekonomik düzeyde zenginlik yaratma faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Wickham ve Philip 2006, 5).

Girişimcilik kavramının başarıya ulaşmasında ve benimsenmesinde dünya ile olan iletişim gücünün etkisi çok büyüktür. Ticari yaşamın canlanmasıyla birlikte önemli bir olgu haline gelen girişimciliği; küresel bazda algılamak ve değerlendirmek ekonomik hayatın devamlılığının ve etkinliğinin bir gereğidir.

2.1. Girişimci Türleri

Girişimciliğin var oluş misyonu çoğu zaman onun uzmanlık alanı olan türünü belirlemede yardımcı olan bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Girişimciliği çeşitli üst başlıklar altında şekillendirmek mümkündür. Bu st başlıklar genellikle girişimciliğin türüne göre ayrılmış olduğu çeşitli alanları ifade eden genel olgulardır. Genel olgular altında şekillenen girişimcilik aşağıdaki tabloda çeşitli bölümlere ayrılmış haliyle karşımıza çıkar.

Tablo 6. Girişimcilik eşitleri

İçin Durumuna Göre	Mülkiyet	İçin Durumuna Göre	Büyüklük	İçin Niteliğine Göre
Kamu Girişimciliği		Büyük Girişimciler		Orijinal Girişimcilik
Piyasa (Fırsat ve Yaratıcı Girişimcilik)	Ekonomisi	Orta ve Kk Girişimciler	Kk	Yenilikçi Girişimcilik, Tepkisel Girişimcilik, İ Girişimcilik, Kurumsal Girişimcilik, Girişimci Girişimcilik

Kaynak: zkl, G., (2008) "Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İBSS Düzey 2 TR61 Bölgesinde) İmalat Sanayi KOBİ'lerindeki Girişimciler zerine Bir İnceleme", YYLT, Süleyman Demirel Üniversitesi, SBE, Isparta, 2008, s.15

2.2. Türkiye'de Girişimcilik

Dünya lkeleri arasında gelişmekte olan bir ülke statüsünde olan Türkiye; geçmişten günümüze tarihsel aralıklar arasında önemli ekonomik yapıardan ve süreçlerden geçmiştir. Ekonomik süreçler içerisinde girişimcilik ele alındığında; tarihsel dönem aralıklarının girişimcilik özellikleri üzerinde

çeşitli perspektifler karşımıza çıkmaktadır. İktisadî faaliyetler, “ihtiyaç tatmini yolunda insanla madde, çevre ve zaman arasındaki çok yönlü ilişkilerin toplamıdır” (Sayar 1998, 30). Bu noktada kısaca cumhuriyet öncesi dönemden bahsedecek olduğunda; Osmanlı-Türk insanını Batılıdan ayıran özellik; her iki topluluğun maddeye karşı yaklaşımlarının farklılığındandır.

Gerek Osmanlı Döneminde yaşanan çeşitli sosyal ve ekonomik süreçler gerekse Osmanlı Döneminin sona erip Cumhuriyet dönemine geçilen dönemde; girişimciliğin birden fazla tarihsel aralık altında toplanması; günümüzdeki girişimciliğin geldiği noktayı doğru anlamak açısından önemli bir yol olacaktır.

Girişimciliğin gelişimi bağlamında 1923’den günümüze kadar öne çıkmış 5 hayati dönemden bahsedilebilmektedir (Öztürk 2008, 10-11):

- “Özel Girişimciliğe Teşvik (1923-1929 yılları arasında)
- Devletçilik ve Yansımaları (1930-1946 yılları arasında)
- Liberal Ekonomiye Geçiş (1946-1960 yılları arasında)
- Planlı Ekonomi Denemesi (1960-1980 yılları arasında)
- Dışa Açık Liberal Ekonomi (1980’den günümüze)”.

Kurulan Türkiye Devleti yapılandırması gereken iktisadi gereklilikleri oluşturmak gayesiyle İzmir İktisadi Kongresini düzenlemiştir, kongre liberal iktisadi politika temelinde var olmakla birlikte birçok iktisatçı kongre sürecinde oluşan kararların hayati önemde olduğunu ve ilkesel olarak yol gösterdiği doğrultusunda fikir birliğine varmıştır (Berkes 1965, 92).

1933 yılından başlayan ekonomi düzenlemelerinde devletin etkisinin artması gerekliliği doğmuş ve bu gereklilik doğrultusunda hareket etme istikametinde yol alınmıştır. 1935’de kurulan Etibank ülkenin yer altı kaynakları ve bu kaynakların üretim, pazarlama gibi faaliyetlerini doğru yönde ilerleterek ekonomik kalkınmada önemli bir oluşum haline gelmiştir.

1940 tarihinde kişisel girişimciliği özendirici bir yasa olan Milli Koruma Kanunu’nun ortaya çıkması dönemin ekonomik zorlukları içerisinde düzenleyici rol üstlenmiştir (Aşkın, Nehir ve Vural 2011, 66). Türkiye’de 1950 ‘den başlayarak 10 yıllık süreçte meydana gelen birden çok değişim olmuştur.

Türkiye ekonomik tarihi sürecinde 24 Ocak 1980 tarihinde kalkınma stratejilerinde değişikliğe gidilerek çeşitli ekonomik istikrarlar önlemleri ve bunun yanında serbest piyasa ekonomisine geçilmiştir. 1990’lı yıllar Türkiye

açısında belli olmayan koşulların varlığını devam ettiren yıllardır. 2000'li yıllar ekonomik açıdan ve girişimcilik açısından ele alındığında hem zorlukların hem de fırsatların yaşandığı bir dönem olma özelliği taşımaktadır.

2.3. Türkiye Onuncu Kalkınma Planınca Girişimcilik ve KOBİ'lere İlişkin Gelişmeler ve Hedefler

Türkiye'de planlı bir döneme geçişte 1960 yılında kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DTP)'nin ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel olarak gelişmesi ve bu gelişme çerçevesinde devletin yapması gereken çeşitli planlar ve politikaları üretmesi ülkenin sürdürülebilir kalkınma sağlama çabalarına önemli ölçüde katkı sağladığı gözlemlenmiştir. 2011 yılı ile birlikte kurum Kalkınma Bakanlığı adına dönüştürülerek faaliyet göstermeye başlamış ve bu faaliyetlerini günümüzde de sürdürmeye devam ettirmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı önderliğinde oluşturulmuş olunan 2014-2018 Onuncu Kalkınma Planı ülkenin günümüz rekabet ortamında dünyayı her yönüyle takip etmesine olanak sağlayacak çok yönlü programlar kapsayan bir kalkınma planı olduğu görülmektedir. Bu çok yönlülük; eğitim, sağlık güvenlik gibi temel ihtiyaçlardan başlayıp, ekonomik kalkınma ve ekonominin vazgeçilmezi girişimcilik ile KOBİ'ler hakkında hedefler belirleyen geniş bir yelpazede planlar sunmaktadır.

Tablo 7. Girişimcilik ve KOBİ'lere İlişkin Gelişmeler ve Hedefler

	2006	2012	2013	2018
Yeni Kurulan Şirket Sayısı (Bin)	53	39	50	75
KOBİ'lerin Tüm İşletmeler İçindeki Oranı	%1,7	%2,42	%3,0	%4,0
OSB'lerde Faaliyet Gösteren İşletme Sayısı(Bin)	35	41	45	65
Tamamlanan OSB Sayısı	130	153	160	200
KOBİ'lerin İhracat Miktarı (Milyar Dolar)	503	90	100	150
İhracat Yapan KOBİ Sayısı (Bin)	44	50	52	60
KOBİ'lerin Ar-Ge Harcamalarındaki Payı	%10,03	%14,92	%17,0	%20,0
TGB'lerde Faaliyet Gösteren Girişim Sayısı	604	2.174	2.500	4.000

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2008-2014, 2013 Ankara, s.92-93

2013 ve 2018 yılı verileri Onuncu Kalkınma Planı tahminleridir.

Onuncu Kalkınma Planı dâhilinde KOBİ ve girişimciler için ön görülen amaç ve hedefler detaylarıyla birlikte yukarıda bulunan tabloda gösterilmiştir (www.kalkinma.gov.tr)

Yukarıdaki verilerden de anlaşılacağı üzere KOBİ'lerin girişimcilik serüveni birçok alanda kendini geliştirerek yoluna devam etmiştir. Tüm bu değerler dâhilinde gelecekte KOBİ ve girişimciler hakkındaki tahminler olumlu yönde seyretmektedir. Bu verilere dayanarak KOBİ ve girişimcilik faaliyetlerinin rekabet ortamında güç kazanması hedeflendiğini söylemek mümkündür. Kalkınma planınca; KOBİ'lerin markalaşması kurumsallaşması ve yeniliğe ayak uyduran iş modelleri geliştirmeleri sağlanacak, girişimcilik ekosisteminde hizmet veren ve destek sağlayan bütün kurumların ve kuruluşların kurum kapasiteleri ve işbirliği düzeylerini arttırmak amaçlanmıştır (T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, 92-93).

3. Araştırmanın Genel Değerlendirilmesi

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; KOBİ sahiplerinin girişimcilik özelliklerini ortaya çıkarmak ve bu unsurları belirleyen çeşitli değişkenleri incelemek ve değerlendirmektir. Günümüzde KOBİ'lerin varlığı incelendiğinde ülkemizin ekonomik yaşamında varlığını sürdürdüğü ve büyük öneme sahip olduğu gözlemlenmektedir. Buradan yola çıktığımızda KOBİ sahiplerini girişimci yapan özelliklerin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte artık daha fazla rekabet olan dünya konjektüründe işletmelerin girişimciliğini destekleyici durumların işletme sahipleri üzerinde ne denli etkili olduğunu değerlendirmek hem işletme sahiplerinin girişimcilik ile ilgili görüşlerine hem de KOBİ olarak girişimci olmak isteyenler için yön gösterici olacaktır.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Bu çalışmanın başlığı altında kavram ve kapsam olarak açıklanmaya çalışılan KOBİ ve girişimcilik kavramları bu sektördeki işverenlerle yapılan bir alan çalışmasıyla desteklenmiştir. Çalışma kapsamınca; birden fazla ölçek belirlenerek ve çeşitli testlerle küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerini girişimcilik süreci incelenmiştir.

Tablo 8. Demografik Değişkenlere Ait Frekans Dağılımı

		f	%
Cinsiyetiniz	Kadın	23	23,0%
	Erkek	77	77,0%
Medeni Durumunuz	Evli	76	76,0%
	Bekar	24	24,0%
Yaşınız	30'dan Küçük	22	22,0%
	30-40 Arası	32	32,0%
	41-50 Arası	29	29,0%
	51'den Büyük	17	17,0%
Eğitim Düzeyiniz	Temel Lise	5	5,0%
	Lise	34	34,0%
	Üniversite	50	50,0%
	Yüksek Lisans	11	11,0%
Yabancı Dil Bilginiz	Yok	29	29,0%
	1 Yabancı Dil	55	55,0%
	1'den Fazla Yabancı Dil	16	16,0%
İşletmenizde Size Bağlı Olarak Çalışanların Sayısı	20'den Az	72	72,0%
	20-40 Arası	14	14,0%
	40'tan Fazla	14	14,0%
İşletmeyi İşletme Süreniz	1-5 Yıl	23	23,0%
	5-10 Yıl	32	32,0%
	10 Yıldan Fazla	45	45,0%
	Toplam	100	100,0%

Bu doğrultuda demografik değişkenlere ait frekans dağılımı incelendiğinde; Tablo 8'de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 23'ü (%23,0) kadın, 77'si (%77,0) erkek olarak dağılmaktadır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 76'sı (%76,0) evli, 24'ü (%24,0) bekar olarak dağılmaktadır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 22'si (%22,0) 30'dan küçük, 32'si (%32,0) 30-40 yaş arası, 29'u 41-50 yaş arası ve 17'si (%17,0) 51 yaştan büyük olarak dağılmaktadır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 5'i (%5,0) Temel lise, 34'ü (%34,0) lise, 50'si üniversite ve 11'i (%11,0) yüksek lisans mezunu olarak dağılmaktadır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 29'u (%29,0) yabancı dili yok, 55'i (%55,0) 1 yabancı dil ve 16'sı 1'den fazla yabancı dil bilmektedir.

Tablo 9. Ailenizde girişimci var mı? Var ise kaç yıldır girişimci?

Var	1-10 yıl	12	12	50	50,00%
	11-20 yıl	7	7		
	21-30 yıl	7	7		
	31 yıl ve üzeri	8	8		
	Kayıp Veri	16	16		
	Toplam	50	50		
Yok				50	50,00%
Toplam				100	100,00%

Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 23'ü (%23,0) 1-5 yıl, 32'si (%32,0) 5-10 yıl ve 45'i (%45,0) 10 yıldan fazla işletme süresine sahip olarak dağılmaktadır. Örnekleme oluşturan işletme sahiplerinin 50'si (%50,0) ailesinde girişimci var, 50'si (%50,0) ailesinde girişimci yok olarak dağılmaktadır. Ailesinde girişimci olan işletme sahiplerinin 12'si (%12,0) 1-10 yıl, 7'si (%7,0) 11-20 yıl, 7'si (%7,0) 21-30 yıl ve 8'i (%8,0) 31 yıldan fazla girişimci olarak dağılmaktadır.

SONUÇ

Küreselleşme ile birbirine eskisinden daha yakın olan dünya ülkeleri; gerek sosyal gerek kültürel gerekse politik ve ekonomik anlamda meydana gelen değişimlerden doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmektedir. Günümüzde ülkelerin ekonomilerine yön veren en önemli varlıklar işletmelerdir. Dünya ve ülkemize çoğunlukla etkili olan işletmelerin küçük(mikro) ve orta ölçekli işletmeler olduğu görülmektedir. KOBİ'ler dinamikleri ve benimsedikleri çeşitli politikalar açısından etkinliğini koruyabilmek adına kendini yenileme, sektörde fark yaratma ve kalıcı olma çabasıdır.

Bu çalışma doğrultusunda; işletme sahiplerinin demografik dış etkenlere ait frekans dağılımı ve işletme sahiplerinin ailelerinde girişimci varlığına dair değerlendirme ele alındığında küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerinin girişimcilik sürecinin gerek demografik gerekse deneysel bazda var olduğu bir zemin olduğu gözlemlenmektedir. Ortaya çıkan bulgular doğrultusunda örnekleme katılan küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerinin (%23,0) kadın, (%77,0) erkek olarak dağılmaktadır. Bu noktada KOBİ girişimciliğinin cinsiyet eşitliği konusunda kadın girişimciler için önemli çalışmalarla teşvik ediciliğinin artırılması gerek sosyal gerekse ekonomik düzlemde verimliliği

olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Örnekleme katılan küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerinin %45 'nin 10 yıldan fazla sektörel faaliyet gösterdiklerinin saptanması ile girişimcilik olgusu ve uzun dönemli faaliyet gösteren işletmeler arasında bir bağ olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte ailesinde girişimci olanların %50 oranında olması örneklem genişletildiği takdirde her ne kadar farklı varsayımlar geliştirmeye zemin hazırlasa da mevcut verilerce girişimciliğin aile bireyleri arasında hem pozitif hem de negatif yönde kırılma ve hayati rol oynadığını gözlemlememizi sağlamaktadır.

KOBİ kavramı, girişimcilik süreci ve bu kavramlar arasındaki sinerjiyi kavramak işletmelerin gelecekteki başarılarını pozitif yönde etkileyecektir. Küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerinin girişimcilik sürecinde; girişimcilik olgusu fikir boyutundan reel hayata aktarıldığında değişim ve sürekli gelişimin yaşandığı dünyamızda stratejik öğeler ile desteklendiğinde işletmeler ve işletmelerin hakim olduğu dünyada daha sürdürülebilir ve güvenilir bir ortam oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

- Aşkın A., Nehir, S., Vural S., “Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:6, Sayı:2, (2011): 62-66.
- Berkes, N., İkiyüz Yıldır Neden Bocalıyoruz, İstanbul: İstanbul Matbaası, 1965.
- Buttner, E.H. And Moore, D.P., “Women's Organizational Exodus to Entrepreneurship: Self-Reported Motivations and Correlates with Success”, Journal of Small Business Management, Vol:35, No:1, (1997): 34-47.
- Demirel, E.T., Tilkici, M. “Kültürün Girişimciliğe Etkileri” Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı:3, (2004): 49-58.
- Düren, A. Z., 2000'li Yıllarda Yönetim, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2000.
- Erol, M., “Ekonomik Kriz ve Kobiler” Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:5, Sayfa:1, (2010) : 171.
- Ertan, F., (2010) “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)'lere Sağlanan Kamusal Ar-Ge Teşvikleri: Kamusal Ar-Ge Teşviklerinin Kobiler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Bir Anket Çalışması” YYLT, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara, s. 10

- Iraz, R., “Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ulusal Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından Değerlendirilmesi”, 2008 file:///C:/Users/1/Downloads/582-1162-1-SM.pdf Erişim Tarihi:04.07.2015
- Kalkınma Bakanlığı (2013)Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Ankara, (<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/12/Onuncu%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1.pdf>) Erişim Tarihi:4.7.2015
- Karabıçak, M., Altuntepe N., “Kobilerin Kredi Yoluyla Finansmanı’ I. Orta Anadolu Kongresi, ‘KOBİ’ler Finansman ve Pazarlama Sorunları’ ” , Nevşehir, 2001.
- Karadal, H., Girişimcilik, İstanbul:Beta Basım A.Ş, 2013.
- Kobi Bilgi Sitesi, TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ‘Türkiye’de KOBİ Tanımı <http://www.kobi.org.tr/> Erişim Tarihi:09.4.2015
- KOSGEB, 2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı, İstanbul, file:///C:/Users/1/Downloads/KOB%C4%B0%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1%20(2015-2018).pdf Erişim Tarihi: 7.7.2015
- Müftüoğlu, T., Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Ankara: Turhan Kitapevi, 1998.
- Özgül, E., “Kobi’lerin Büyüme Stratejisi Alternatifi Olarak Özel Marka Uygulamalarının Dağıtım Kanallı İlişkisi Yaklaşımıyla Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma” Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2005.
- Özkul, G., “Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde(İBSS Düzey 2 TR61 Bölgesinde) İmalat Sanayi KOBİ’lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme”, YYLT, Süleyman Demirel Üniversitesi, SBE, Isparta, 2008.
- Öztürk, İ., 2008 Girişimcilik Raporu, İstanbul: İGİAD Yayınları:, 2008.
- Sayar, G.A., Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması, İstanbul: Ötüken Yayınları, 2000.
- Schumacher, F.E., Küçük Güzeldir, İstanbul: Varlık Yayınları, 2010.
- TUİK, “Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2014’ Analitik Çerçeve, Kapsam ve Tanımlar- Büyüklük Grubu”

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18521> Erişim
Tarihi: 3.8.2015

Uçkun, N., “Kobilerin Finansal Sorunlarına Melek Sermaye are Olabilir mi?”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:41, (2009): 121-131.

Wickham, P.A., Strategic Entrepreneurship, Prentice Hall, 2006.

Yavuz A., Albeni M., Göze Kaya, D., “Ulusal İnovasyon Politikaları ve Kamu Harcamaları: Çeşitli lkeler zerine Bir Karşılaştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:14, Sayı:3, (2009): 65-90.